

Acta Psychologica Tyrnaviensia

21

25. výročie Katedry psychológie FF TU
na obnovenej Trnavskej univerzite (1992-2017)

TRNAVA 2017

ACTA PSYCHOLOGICA TYRNAVIENSIA 21

EDITOR

Doc. PhDr. Marián Špajdel, PhD.

VYDAVATEĽ A TLAČ

Spolok Slovákov v Poľsku
v spolupráci s Filozofickou fakultou
Trnavskej univerzity v Trnave

Towarzystwo Słowaków w Polsce
ul. św. Filipa 7, 31-150 Kraków
zg@tsp.org.pl, www.tsp.org.pl

Filozofická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave
Hornopotočná 23, 918 43 Trnava
+421 33 5939303
katpsych@truni.sk, fff.truni.sk

© Towarzystwo Słowaków w Polsce, 2017

© Filozofická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, 2017

ISBN 978-83-8111-026-6

Digitálna demencia (?)

Recenzia publikácie

Manfred SPITZER (2014). *Digitální demence*. Brno: Host, 343s.
ISBN 978-80-7294-872-7

Autor recenzie

M A R I Á N Š P A J D E L

Kniha „Digitální demence“ od Manfreda Spizera vyvolala v Nemecku i anglosaskom svete značne kontroverzné ohlasy – laickou verejnosťou bola nekriticky prijímaná, predstavitelia odbornej verejnosti mali voči nej výhrady. Na základe reakcií odbornej verejnosti na svoje predošlé publikácie i sám autor v úvode knihy píše „V minulosti mi pri rôznych príležitostiach bolo vyčítané, že nemám tušenie o čom píšem...“. Hneď v úvode tejto recenzie musím, žiaľ, skonštatovať, že toto tvrdenie nie je pravdivé len vo vzťahu k minulosti (ako ho uvádza autor knihy), ale autor ani v súčasnej publikácii na viacerých miestach „nemá tušenie“ o čom vlastne píše – v tom zmysle, že opisované technológie, aplikácie, hry, programy a pod., buď osobne vôbec nepozná (a preto uvádza iba neoverené informácie z rôznych zdrojov, ktoré nezodpovedajú skutočnosti), alebo (čo predstavuje ten horší variant) úmyselne skresľuje skutočnosť uvádzaním poloprávď alebo zavádzajúcich informácií.

Kniha na prvý pohľad pôsobí serióznym dojmom vedeckej monografie (štýl písania, citovanie štúdií, uvádzanie grafov a tabuliek s výsledkami výskumov a pod.). Autor recenzovanej knihy, Manfred Spitzer, je uznávaný nemecký bádateľ v oblasti neurovedy. Pri hlbšom skúmaní kapitol v knihe však čitateľ nachádza veľa nezrovnalostí. Kniha pôsobí tendenčným dojmom – autor sa snaží nájsť podporu svojho tvrdenia, že nové digitálne technológie predstavujú jednoznačné zlo pre psychiku človeka. V podstate už samotný výber štúdií je veľmi tendenčný a úplne absentuje zmienka o niekoľkých desiatkach štúdií, ktoré poukazujú na opak. Okrem už spomenutých nepravdivých (alebo neoverených) informácií sa veľmi často vyskytuje chybná interpretácia

výsledkov výskumov: vyvodzovanie kauzálnych záverov z vyslovene korelačných štúdií. Neustále opakovanie tejto základnej chyby je naozaj zarážajúce a vedie k nesprávnym záverom. Je to škoda, pretože uvádzané štúdie by si zaslúžili serióznú vedeckú diskusiu o svojich výsledkoch a nie tendenčné zneužívanie. Problematika vplyvu digitálnych technológií na psychiku človeka je veľmi zložitá. Digitálne technológie môžu uškodiť, ale treba otvorene priznať aj to, že existuje veľa vedeckých dôkazov o tom, že sú prospešné pri rozvoji kognitívnych funkcií a sociálnych zručností nielen v detstve, ale i v období dospelosti, a že ich prínos napr. pri rehabilitácii kognitívnych funkcií po úrazoch mozgu je naozaj obrovský.

Knihu odporúčam využiť napríklad na seminároch z metodológie psychologických výskumov a seminároch zo štatistiky, kde študenti môžu porovnať znenie pôvodných štúdií s interpretáciami, ktoré uvádza vo svojej knihe Manfred Spitzer a pokúsiť sa odhaliť chyby, ktoré autor urobil pri interpretáciách výsledkov.